

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O POSREDOVANJU U
ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI**

Banja Luka, decembar 2023. godine

**Prijedlog
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O POSREDOVANJU U
ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI**

Član 1.

U Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 30/10, 102/12 i 94/19) u članu 37. poslije riječi: „penziju“ dodaju se riječi: „koji se odnose na minimum staža osiguranja“.

Član 2.

U članu 39. u stavu 1. riječi: „radnog staža“ zamjenjuju se riječima: „provedenog vremena u osiguranju od nezaposlenosti“.

U tački e) broj: „18“ zamjenjuje se brojem: „15“, a u tački ž) broj: „24“ zamjenjuje se brojem: „18“.

Član 3.

U članu 47. u stavu 1. u t. a) i b) riječi: „radnog staža“ zamjenjuju se riječima: „provedenih u osiguranju od nezaposlenosti“.

U stavu 2. broj: „80“ zamjenjuje se brojem: „55“.

Član 4.

Ovaj zakon objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“, a stupa na snagu 1. januara 2024. godine.

Broj:
Datum:

**PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE**

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O POSREDOVANJU
U ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZPOSLENOSTI

(po hitnom postupku)

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona nalazi se u Amandmanu HHHIII na član 68. tačka 12. Ustava Republike Srpske, kojom je propisano da Republika uređuje i obezbjeđuje radne odnose, zaštitu na radu i zapošljavanje. Pored toga, prema članu 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske, za donošenje zakona nadležna je Narodna skupština Republike Srpske.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA REPUBLIKE SRPSKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04-020-3084/23 od 28. novembar 2023. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, radne odnose, zaštitu na radu i zapošljavanje. Takođe, ustavni osnov sadržan je i u članu 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 41. stav. 1. tačka 5. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), u obrazloženju Zakona naveo razloge za donošenje izmjena i dopune Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 30/10, 102/12 i 94/19).

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 213. stav 4. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20), obrazložio razloge za donošenje Zakona po hitnom postupku. Prema navodima obrađivača Zakona predloženim izmjenama Zakona omogućava se finansijska stabilnost Javne ustanove Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, a to će doprinijeti nesmetanom ostvarivanju prava nezaposlenih lica.

Budući da je predmetni zakon usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (po hitnom postupku) može uputiti u dalju proceduru.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020-3098/23 od 28. novembra 2023. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Prijedloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (po hitnom postupku), nije ustanovljeno da postoje obavezujući sekundarni izvori prava Evropske unije koji uređuju materiju dostavljenog prijedloga. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „neprimjenjivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Trenutno važeći Zakon o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti je u primjeni od 2010. godine, a izmijenjen je 2012. i 2019. godine. U periodu od stupanja na snagu izmjena i dopuna važećeg Zakona do danas na tržištu rada Republike Srpske desile su se značajne promjene u obimu i strukturi nezaposlenih lica u smislu smanjenja ponude domaće radne snage i povećane potražnje za radnom snagom na domaćem i inostranom tržištu rada.

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama Zakona o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 112/19) kojima je stopa doprinosa po osnovu nezaposlenosti sa 0,8% smanjena na 0,6%, prihodi Zavoda za zapošljavanje su značajno smanjeni, a usljed izmjena i dopuna Zakon o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/19) kojima su značajno povećana prava nezaposlenih lica u vezi sa visinom i trajanjem ovih prava, došlo je do značajnog povećanja rashoda, što je dovelo u finansijskom smislu JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske u nepovoljnu situaciju i nemogućnost da obavlja svoju redovnu djelatnost.

Zbog velikog disbalansa u prihodima i rashodima, u periodu od juna 2023. godine Zavod za zapošljavanje nije bio u mogućnosti isplaćivati bruto novčanu naknadu korisnicima prava na novčanu naknadu, čime je ugroženo ostvarivanje prava korisnika prava na novčanu naknadu i funkcionisanje Zavoda za zapošljavanje.

Sadašnji iznos najniže novčane naknade i vrijeme ostvarivanja ovog prava stimulišu pasivnost nezaposlenih lica i omogućavaju zloupotrebu od strane pojedinih poslodavaca, naročito u području gdje radnici ostvaruju pravo na najnižu platu.

S obzirom na veliki broj radnika kojima se isplaćuje plata u visini najniže utvrđene plate u Republici, visina najniže garantovane novčane naknade je stimulatивно djelovala na duži ostanak tražioca zaposlenja na evidenciji nezaposlenih i negativno se odrazila na povratak tih lica na tržište rada. U pojedinim slučajevima došlo je do pojave rada na crno i do angažovanja ovih lica putem ugovora o djelu ili drugim obligacionim ugovorima od strane poslodavca kod kojeg im je prestao radni odnos s ciljem izbjegavanja primjene propisa u oblasti rada i zapošljavanja (plate, doprinosi i sl.).

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) data je mogućnost, izuzetno, za donošenje zakona po hitnom postupku u slučaju kada se zakonom uređuju pitanja i odnosi nastali usljed okolnosti koje nisu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona po hitnom postupku bi moglo prouzrokovati štetne posljedice po život i zdravlje ljudi, bezbjednost Republike i rad organa i organizacija, i ako je to u opštem interesu.

Predloženim izmjenama Zakona omogućiće se finansijska stabilnost Zavoda za zapošljavanje i smanjiti deficit, a to će doprinijeti nesmetanom ostvarivanju prava korisnika i funkcionisanje Zavoda. Iz navedenih razloga, ovaj zakon je neophodno donijeti u što kraćem roku, a to podrazumijeva njegovo donošenje po hitnom postupku.

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. Prijedloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (po hitnom postupku), (u daljem tekstu: Prijedlog zakona) predlaže se da nezaposlena lica ostvaruju pravo na penzijsko i invalidsko

osiguranje samo radi sticanja uslova za starosnu penziju u pogledu minimuma staža osiguranja od 15 godina propisanih Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 134/11, 82/13, 96/13, 103/15, 15/22, 132/22 i 43/22).

Članom 2. Prijedloga zakona izvršene su izmjene u članu 39. u stavu 1. tako što je navedenom izmjenom propisano da nezaposlena lica pravo po osnovu nezaposlenosti ostvaruju na osnovu vremena provedenog u osiguranju od nezaposlenosti, a ne na osnovu dužine radnog staža kako je to do sada bilo definisano.

Takođe, izmjenama u t. e) i ž) istog stava smanjuje se period trajanja prava na novčanu naknadu licima koja su u osiguranju provela od 30 godina do navršenih 35 godina, sa sadašnjih 18 mjeseci na 15 mjeseci i za lica preko 35 godina, sa sadašnjih 24 mjeseca na 18 mjeseci. Ovom mjerom nastoji se destimulisati ostajanje na evidenciji nezaposlenih i pasivnost tražioca zaposlenja.

Članom 3. Prijedloga zakona izvršena je izmjena u članu 47. stav 1. s ciljem ujednačavanja terminologije i instituta u cijelom tekstu Zakona, jer je osnov za ostvarivanje prava na novčanu naknadu vrijeme provedeno u osiguranju od nezaposlenosti, a ne radni staž. U stavu 2. navedenog člana izvršena je izmjena visine iznosa najniže novčane naknade na način da ovaj iznos ne može biti niži od 55% najniže plate u Republici u odnosu na sadašnje rješenje od 80%.

Član 4. Prijedloga zakona sadrži završnu odredbu kojom je propisano da ovaj zakon stupa na snagu 1. januara 2024. godine.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Tačkom V Odluke o procjeni uticaja propisa („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/23), procjena uticaja propisa ne sprovodi se na propise koji se donose po hitnom postupku.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

**ZAKON O POSREDOVANJU U ZAPOSŁJAVANJU I PRAVIMA
ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI**

(Tekst predloženih izmjena i dopune ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Član 37.

Pored prava iz člana 36. stav 1. ovog zakona, nezaposlenom licu iz člana 4. ovog zakona pripada pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje u trajanju do tri godine, računajući od dana podnošenja zahtjeva, ukoliko će sa tim stažom osiguranja i vremenom provedenim u osiguranju steći uslove za starosnu penziju **koji se odnose na minimum staža osiguranja**.

Član 39.

(1) Prava iz člana 36. stav 1. ovog zakona ostvaruju se za period u zavisnosti od **provedenog vremena u osiguranju od nezaposlenosti**:

- a) do navršenih 12 mjeseci – mjesec dana,
- b) od godinu dana do navršene dvije godine – dva mjeseca,
- v) od dvije godine do navršenih pet godina – tri mjeseca,
- g) od pet godina do navršenih deset godina – šest mjeseci,
- d) od deset godina do navršenih 20 godina – devet mjeseci,
- đ) od 20 godina do navršenih 30 godina – 12 mjeseci,
- e) od 30 godina do navršenih 35 godina – **15** mjeseci,
- ž) preko 35 godina – **18** mjeseca.

(2) Kod ponovnog ostvarivanja prava na novčanu naknadu u staž osiguranja se uračunava samo staž osiguranja koji je nezaposleno lice ostvarilo poslije primanja posljednje novčane naknade.

Član 47.

(1) Novčana naknada isplaćuje se:

- a) za nezaposleno lice koje ima do 15 godina **provedenih u osiguranju od nezaposlenosti**, u iznosu 45% od prosječne plate koju je nezaposleno lice ostvarilo u posljednja tri mjeseca rada,
- b) za nezaposleno lice koje ima 15 i više godina **provedenih u osiguranju od nezaposlenosti**, u iznosu 50% od prosječne plate koju je nezaposleno lice ostvarilo u posljednja tri mjeseca rada.

(2) Iznos novčane naknade iz stava 1. ovog člana ne može biti niži od **55%** najniže plate u Republici, niti viši od iznosa jedne prosječne plate nakon oporezivanja u Republici za prethodnu godinu prema podacima Republičkog zavoda za statistiku objavljenim u „Službenom glasniku Republike Srpske“, ukoliko je nezaposleno lice bilo zaposleno sa punim radnim vremenom.

(3) Nezaposlenom licu koje je radilo sa nepunim radnim vremenom novčana naknada iz stava 2. ovog člana određuje se u srazmjeri sa obimom radnog vremena koje je imalo prije prestanka radnog odnosa.

(4) Novčana naknada isplaćuje se mjesečno.